Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi "Fırat Universty Journal of Social Science" Cilt: 9 Sayı : 1, Sayfa:1-17, ELAZIĞ-1999

218 NUMARALI HARPUT ŞER'İYE SİCİLİNİN TANITIMI VE FİHRİSTİ

Yrd.Doç.Dr. Ahmet AKSIN*

ÖZET

Kadı sicilleri Osmanlı tarihinin en önemli arşiv kaynaklarından biridir.

Bu çalışmamızda 1833- 1840 tarihlerini kapsayan Harput kadı sicili belgelerinin özetlerini ve tarihi açıdan taşıdığı önemi belirtmeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Harput, Kadı, Sicil, Eyalet, Sancak.

PRESENTATİON AND INDEX OF RECORDS OF CADI'S OFFİCE OF KHARPUT NUMBER 218

SUMMARY

Records of Cadi's office is one of the most important source of Ottoman history.

İn this study I made a summary of records of Cadi's office between 1833- 1840 and mentioned their importance from the point of view of history

Key Words: Harput, Kadı, Sicil, Eyalet, Sancak.

* Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fak. Tarih Bölümü Öğretim Üyesi.

Kadılar mahkemelerde görevlerini yaparlarken, defterler halinde kayıtlar tutmuşlardır. Bu defterlere *Kadı Defterleri, Şer'iyye Sicilleri, Şer'iyye Sicilâtı, Defatir-i Şer'iyye* veya *Kadı Sicilleri*, denilmektedir. Bu siciller bir veya bir kaç yılın hadiselerini ihtiva edebilmektedir. Umumiyetle defterlerin bir tarafı mahalli hadiseleri (evlenme, boşanma, alım-satım, nafaka, hibe, cinayet v.b.) ihtiva eder ki bu kısıma *Sicill-i Mahfûz* denilmektedir. Diğer tarafı ise merkezden gelen ferman, emir, gibi belgelere tahsis edilmiş olup, bu kısım ise *Sicil-i Mahfûz Defterlû* olarak adlandırılmıştır.

Bu siciller XV. asrın son senelerinden başlayarak XIX. asır sonlarına kadar gelen ve en aşağı dört asırlık Türk tarihini, Türk sosyal hayatını toplamış olmaları itibariyle Türk tarihinin ana kaynaklarındandır. Bundan dolayı her vilayet ve kaza merkezlerin-deki mahkeme sicilleri, o bölgenin en güvenilir tarihi kaynaklarından sayılmaktadır. Bu bakımdan Osmanlı tarih araştırmacılarının mutlak surette bu sicilleri incelemeleri gerekmektedir. Bu defterler görülüp incelenmediği takdirde verilecek hükümlerin eksik kalacağı muhakkaktır[1].

I- Şer'iyye Sicillerindeki Belgelerin Tarihimiz Açısından Önemi

Osmanlı devletinin en önemli tarihî kaynaklarından birisi olan şer'iyye sicilleri kadıların gittikçe genişleyen selahiyetleri karşısında bir hayli önem kazanmıştır. Osmanlı döneminde kaleme alınan vakanüvist ve diğer hususi tarihlerdeki şehir, kasaba ve köylere ait malumatın yokluğu veya azlığı gözönüne alındığında bu malzemenin sadece bizim kültürümüz için değil, bugün Osmanlı toprakları üzerinde kurulmuş bir çok ülke için ne kadar büyük değer ifade ettiği görülür[2].

Osmanlı sosyal tarihinin incelenmesi söz konusu olduğunda akla ilk gelen kaynak yine şer'iyye sicilleridir. Sicillerimiz ait oldukları bölgenin insanlarını ve onların aile yapılarını, evlilik geleneklerini, çocuk sayılarını, sosyal güvenlik konularını, zengin-fakir, müslim ve zımmi ailelerin sosyal özelliklerini ayrı ayrı tespit etmek mümkün olmaktadır[3].

Askeri tarihimize ait tafsilatlı bilgileri yine şer'iyye sicillerinde bulmak mümkündür. Mahallinde meydana gelen askeri olayları, toplanması gereken asker sayısı ve birliklerin hangi yolu takip ederek nasıl gideceklerini, iaşelerinin temini,

---

[1]Ahmet Aksın; *218 Numaralı Harput Şer'iyye Sicili 1249- 1256 (M. 1833-1840)*, Fırat Ünv. Sosyal Bil. Ens. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Elazığ, 1990, s.XXIII.

[2]Cahit Baltacı; "Şer'iyye Sicillerinin Tarihi ve Kültürel Ehemmiyeti 1-2" , *Hergün Gazetesi* , 9-10 Haziran 1979.

[3]Ahmet Aksın; *A.g.t.* , s.XXVI.

ölüm, görevden ihraç, emeklilik, destek hizmetlerinin ne şekilde görüldüğü gibi askeri bilgileri öğrenebiliriz[4].

Şer'iyye sicilleri bulundukları bölgenin iktisadi hayatına dair konularda da birinci elden orijinal tarihi kaynaklardan sayılmaktadır. Türk halkının hayat ve geçim tarzı, ithalat ve ihracat konusu olan eşyalar, yörede yetişen tarım ürünleri, imal edilen sanayi ürünleri, mevcut olan zena'at ve meslek grupları, halktan toplanan vergiler, devletin memurlarına ödediği tahsisatlar, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi,para arzı ve çeşitleri, para enflasyon ve develüasyonun gerçek manadaki tarihi seyri, şer'iyye sicillerinden rahatlıkla öğrenilebilmektedir[5].

Diğer taraftan Osmanlı idari teşkilatlarından kaza, sancak, Eyalet taksimatı, Beylerbeylik, sancak beyliği, kadı ve naiblik, voyvodalık ve diğer görevlileri ve kurumları şer'iyye sicillerindeki kayıtlardan tafsilatlı olarak öğrenmek mümkündür[6].

Bunlardan başka sicillerin tarihi açıdan önemini gösteren diğer hususlar ise şunlardır:

Günümüzde sağlam olsun olmasın eski sanat eserlerinin varlığını ortaya koyarak mimari tarihimizi aydınlatır[7]. Eskiden oturulan veya oturulmayan yerler, köy, kasaba, mahalle, semt, mezra, aşiret ve cemaat isimlerini ihtiva eder[8].

Tımarların kimlere ve ne suretle tevcih edildiklerine dair beratlarla bu tımarların kadı huzurunda ve artırma yolu ile mültezimlere verilmelerine veya sipahileri marifetiyle tapuya bağlanmalarına. Vakıflara ait emlak ve akarların da aynı şekilde kiraya verilmelerine dair rastlanan kayıtlar, Osmanlı Devletinin iç teşkilatını ortaya koyduğu için büyük bir önem taşımaktadır[9].

---

[4]Mustafa Kayıran; "Şer'iyye Sicillerinin Askeri Tarih Bakımından Önemi, *Birinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*, Ankara 1983, s.131-143.

[5]Ahmet Akgündüz; *Şer'iyye Sicilleri*, C. I, İstanbul, 1988, s. 15.

[6]İsmail Hakkı Uzunçarşılı; "Şer'i Mahkeme Sicilleri", *Ülkü Mecmuası*, Ankara, Temmuz 1935, s.367.

[7]Münir Atalar; "Şer'iyye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", *A.Ü.İ.F. İslami İlimler Enstitüsü Dergisi* , Sayı, 4 , Ankara, 1980, s. 312.

[8]Halit Ongan; *Ankara'nın 1 Numaralı Şer'iyye Sicili*, Ankara, 1958, s.XI.

[9]İbrahim Yılmazçelik; *392 Numaralı Harput Şer'iyye Sicili 1260- 1264 (M. 1844-1848)*, A.Ü.İnk. Tar. Ens. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara 1987, s. XLI.

Osmanlı Tarihi açısından bu kadar büyük öneme haiz olan şer'iyye sicilleri son zamanlarda bu özelliklerinden dolayı araştırmacıların dikkatini çekmektedir. Fakat bu siciller üzerinde yapılan çalışmalar maalesef yetersizdir. Bugüne kadar pek çok araştır-macı tarafından siciller hakkında katalog çalışması yapılmasına rağmen yine de ihtiva ettiği bilgilere tam ahlamıyla ulaşılabilmiş değildir. Çeşitli enstitülerde özellikle yüksek lisans tezi olarak yapılan transkripsiyon çalışmaları ise bilgi iletişiminin yetersiz olmasından dolayı tarih araştırmacılarına ulaşamamaktadır.

II- 218 No'lu Harput Şer'iyye Sicilinin Tanıtımı

Milli Kütüphanede diğer şer'iyye sicilleri ile birlikte muhafaza edilen 218 Numaralı Harput Şer'iyye Sicili hicri 1249- 1256 (M. 1833- 1840) tarihlerini ihtiva etmektedir. Buna rağmen sicilde bulunan iki belge bu tarihlerin dışındadır. Bu belgeler 137. sayfadaki Evahir-i Cemaziye'l-ahir 1257 tarihli belge ve 168. sayfadaki Evail-i Rebiyü'l-evvel 1270 tarihli belgelerdir.

Sicil toplam 175 sayfa olup büyük ihtimalle sayfa numaralandırması, 1942 yılında Elazığ Cumhuriyet Savcılığından Diyarbakır Müzesine gönderilirken yapılmıştır. Sicil biraz yıpranmış olmasından dolayı üç bölüme ayrılarak sayfa numaralandırması yapılmıştır. Bu bakımdan bir karışıklığa sebebiyet vermemek için sicil'in elimizdeki kopyasına tarafımızdan yeniden sayfa numarası verilerek bölümler birleştirilmiştir. 218 Numaralı Harput Şer'iyye Sicilinin orijinal sayfa numaraları şu şekildedir.

I. kısım 1. sayfadan 38. sayfaya kadar.

II. kısım 39. sayfadan 157. sayfaya kadar.

III. kısım 158. sayfadan 175. sayfaya kadar.

Sicilde boş sayfalar da mevcut olup bunlar: 29, 37, 63, 68, 71,73, 75, 100, 104, 105, 106, 108, 135, 143, 147, 157. sayfalardır.

218 Numaralı Harput Şer'iyye Sicilinde toplam 220 adet belge bulunmaktadır. mevcut olan bu belgelerin konularına göre tasnifi, sayıları ve belge numaraları şu şekildedir.

a- İdari Konularla İlgili Belgeler

İdari konularla ilgili belgelerin toplamı 46 adettir. Bunların

19 tanesi atama ve azillerle (1-23-42-63-66-71-82-138-144-147-169-170-189-203-204-211-212-216)

23 tanesi idari düzenlemelerle (3-35-47-50-52-53-56-59-70-76-77-78-7 9-96-97-115-128-167-200-205-209-210-214-)

4 tanesi de menzillerle ilgilidir (81-100-145-217).

b- Sosyal Konularla İlgili Belgeler

Sosyal konularla ilgili belgelerin toplamı 67 adettir. Bunların

14 tanesi alacak- verecek, kira, icra, alım-satım vb. (14-57-69-102-124-153- 154-156-161-166-179-180-181-193)

22 tanesi vasi- vekil tayini, evlenme, boşanma, kefalet azli, vb. (10-11-12- 13-15-16-19-28-30-85-95-101-108-109-116-125-129-141-142-171-175)

23 tanesi tereke (5-9-17-18-24-25-26-29-31-34-46-65-84-111-120-133-164- 173-177-183-190-213)

8 tanesi Arazi ve su anlaşmazlıkları ile ilgilidir (6-36-48-54-58-157-195- 196).

c- İktisadi Konularla İlgili Belgeler

İktisadi konularla ilgili belgelerin toplamı 83 adettir. Bunların

28 tanesi mali düzenle ilgili (38-49-72-73-74-75-90-93-94-103-107-134- 136-149-152-155-163-176-178-187-188-191-192-197-198-215-218-220)

26 tanesi tevzi defteri (4-7-8-51-88-89-91-99-104-105-106-112-113-114- 117-120-126-130-131-137-139-140-143-165-182-208)

10 tanesi narh (2-27-39-60-64-119-150-158-201-202)

11 tanesi mübaya'a (41-43-44-45-61-62-87-98-151-160-162)

4 tanesi gümrüklerle ilgili (83-92-118-146)

4 tanesi diğer iktisadi konularla ilgili belgelerdir.

d- Askeri Konularla İlgili Belgeler (6 adet)

Askeri konularla ilgili belgelerin toplamı 6 adettir. Bunların belge numaraları ise şunlardır.

(22-32-40-55-122-193)

e- Vakıflarla İlgili Belgeler

Vakıflarla ilgili belgelerin toplamı 6 adettir. Bunların belge numaraları ise şunlardır.

(68-80-86-127-207)

f- Diğerleri

Yukarıdaki konuların haricinde sicilde 13 adet daha belge bulunmaktadır. Bunların konularına göre dağılımı ise şöyledir.

8 tanesi arazi Ölçümü ile ilgilidir (110-121-132-159-172-184-185-199).

Diğer 5 belgenin konuları ise şöyledir.Veladet Fermanı(37) ; Coğrafi olay (20) ; Din değiştirme (21) ; Tescil (135) ; Okunamayan belge (220).

III- 218 No'lu Harput Şer'iyye Sicilindeki Belgelerin Özetleri

Belge No:	Belgenin Özeti
1-	Diyarbakır, Rakka ve Sivas Eyaleti ve Maden-i Hümayun eminliğine Sivas Müşirliği ünvanıyla Hafız Mehmet Paşa'nın atandığına dair ferman.
2-	Harput'ta ekmekçi esnafına verilen narh.
3-	Ekmek fiyatları hakkında Harput naibine gönderilen buyuruldu sureti.
4-	1251 (1835) senesine mahsuben Maden-i Hümayuna tabi kazalardan alınması gereken imdad-ı cihadiye vergisinin Harput Kazasına taksimi defteri.
5-	Sivas Valisi Mehmet Reşid Paşa'nın vefatı sebebiyle bütün mallarının, nakit parasının, köle ve cariyelerinin kaydedildiği terekesi.
6-	Harput'a tabi Görgüşan karyesi ahalilerinden iki kişi arasındaki arazi anlaşmazlığıyla ilgili hüccet.
7-	1251 (1835) senesi Mart'ından Şubat sonuna kadar olan süre içerisinde Harput Kazasının vaki olan masraf defteri.
8-	1252 senesinde (1836) Harput esnafına isabet eden salyanenin tevzii defteri.
9-	Mehmet Reşid Paşa'nın terekesinin devamı.
10-	Reyhan ile Veli'nin nikahlandığına dair.
11-	Fatma ile Abdullah Efendi'nin nikahlandığına dair.
12-	Eğinli Bogos'un cizyesine Holvenkli Edvet'in kefil olduğuna dair hüccet.
13-	Cofcof Hacı Ömer Ağa hanının odabaşısı Ali Ağanın, Saatçi lakaplı kişinin firarına kefil olmasına dair.
14-	Harput'ta inşa edilen Kışlâ-yı Hümayundaki duvarcı ustalarının bütün ücretlerini aldıklarına ve alacaklarının kalmadığını bildirir hüccet.
15-	Çötelizade Hacı Ömer Ağa ölünce üç çocuğuna hanımının vasi tayin edilmesi.
16-	Acemoğlu Mehmetin borcuna Katırcı Mehmetin oğlunun kefil olduğuna dair.
17-	Caravan karyesinden Ayşe'nin terekesi.
18-	Hüseynik karyesinde mürd olan Sivaslı Ohan'ın terekesi.
19-	Metlik adlı zımminin mürurına Harputlu Sipahi Mehmet Beğin kefil olduğu.
20-	5 Ocak 1836 tarihinde Harput'ta meydana gelen büyük fırtına neticesinde bir kaç gün dışarı çıkılamaz duruma gelindiğine dair.
21-	Şintil'li Asur oğlu Akil'in Meclis-i şer'e gelerek kendi rızasıyla müslüman olduğu ve Mehmet ismini aldığı.
22-	Asakir-i Mansureden Harput'lu iki askerin izinlerine ruhsat verilmesi.
23-	1252 Muharreminde (Nisan 1836) Harput naibliğine Mevlana El-hac Müftiza-de Mehmet Arif Efendinin atanması.
24-	Harput'ta mürd olan Kirkor'un terekesi.
25-	Harput'ta vefat eden Tatar Ahmet Ağa'nın terekesi.
26-	Mehmet Reşid Paşa'nın terekesinin devamı.

27-	1252 Zilhiccesinde (Mart 1837)Harput esnafına verilen narh.
28-	Ömer Ağa'nın çocuklarına vasi olan annelerinin vekilleri de olduğuna dair.
29-	Reşid Paşa'nın maiyetinde bulunup Revanduzda ölen kavasın terekesi.
30-	Mesti karyesi ahalilerinden Mustafa meclise getirdiği Yusuf ile Hatice üzerindeki davasında, Haticenin kocası öldükten sonra kendisiyle nikah ettiğini fakat daha sonra boy beği Yusufla nikahlandığını belirterek Haticenin kendisine teslimini istemiş Hatice ise cevabında Mustafa ile nikah yapmadığını söylemişse de şahitler dinlendikten sonra Hatice'nin Mustafa'ya nikahlı olduğu hükmüne varılarak Yusufla olan nikahı geçersiz sayılmış.
31-	Mehmet Reşid Paşa'nın terekesinin devamı.
32-	1251 senesi Zilkadesinden 1252 senesi Ramazanına (Şubat-Aralık 1836) kadar olan süre içerisinde Asakir-i Mansureye verilen ekmek, bulgur ve arpa miktarı
33-	1251 Martından 1252 Şubatına kadar ki süre içerisinde (1836-1837) Diyarbakır Voyvodalığı mukataat ve kaffe-i aklamından hasıl olan miktar.
34-	Müteveffa Reşid Paşanın defterde yazılı Diyarbakırda olan bakayası keyfiyeti.
35-	Van Kalesinin aşiret ve hisar Ağalığı ve neferatının külliyen ilgasıyla Harput ve Vanda uhdelerinde bulunan gelirlerinin yeniden gözden geçirilerek yazılmasını ve bu görevin ise Erzurum ve Van Valisi olan Esad Paşa'ya verildiğine dair yazılan ferman.
36-	Dere mezrasında iki kişi arasındaki arazi anlaşmazlığının sonuçlandığına dair.
37-	7 Temmuz 1835 pazar günü Padişah II. Mahmud'un bir oğlu olduğu ve adının Nizameddin konulduğuna dair ferman.
38-	Malatya sancağındaki yirmi adet tımar ve zeametin, mutasarrıflarından 1250 senesi hums-ı şer-i ve cebelu bedellerinin gönderilen memura teslim edilmesi hakkında buyuruldu.
39-	1835 Agustosunda ekmek, koyun eti ve arpaya verilen narh.
40-	Harputlu Mehmet adlı neferin otuz gün izinli sayılmasına.
41-	Asakir-i Mansure için gerekli olan arpa ve buğdayın miktarını belirten belge.
42-	Harput ve Nahiye-i Selaseye Hafız İsmail b. Osman'ın tayin olunduğuna dair.
43-	Asakir-i Mansure için Harput'tan mübayaa olunan arpa ve buğdayın köylerdeki ağalara taksimi.
44-	Asakir-i Mansure için Harputtan mübayaa olunacak arpa ve buğdayın köylere taksimi defteri.
45-	Harput Kazasından mübayaa olunan zahirenin defteri.
46-	Musul Valisi Mehmet Said Paşa'nın tatar ağası Mustafa Ağanın terekesi.
47-	Harput Kazası ahalisine tevzii ve taksim olunan salyane hisselerinde bir takım haksızlıklar görüldüğünden yeniden düzenlenmesi hakkında.
48-	Keluşağı köyünden Abdi ve Ali adlı kişiler arasındaki su anlaşmazlığına dair.
49-	Asakir-i Mansure için Maden-i Hümayuna bağlı kazalardan toplanması gereken i'ane-i cihadiyenin iki taksitte ödeneceğine dair.

50-	İ'ane-i cihadiyenin görevlilerce dikkatli ve zamanında toplanıp dersaadete gönderilmesi hususunda buyuruldu.
51-	Maden-i Hümayun Kazalarından toplanacak olan i'ane-i cihadiyenin kazalara göre tevzii ve miktarı.
52-	Harput enfiye mukataasının ber- vech-i emanet ihale edildiği ve ülke dahilinde rastgele kişilerin enfiye üretip satmalarının yasaklandığı hakkında ferman.
53-	Harput enfiye mukataasının İstefan zımmiye ihale edildiğine dair buyuruldu.
54-	Arapkir'e bağlı Bostancı köyünden iki kişinin aralarındaki tarla anlaşmazlığı-nın halledilmesine dair arz-ı hal.
55-	Yeni oluşturulmakta olan asakir-i Muntazama-i Şahanenin yeni birliklerinin tamamlanabilmesi için emekli tımarlı sipahilerin yetişkin oğullarının at ve silahlarıyla asker alınmalarına dair buyuruldu.
56-	Harputta Havass-ı Hümayun karyelerinden bazılarını 1835 senesinde iltizama alan Sivas Valisi Mehmet Reşid Paşa'nın yine aynı karyelerden başkalarına ihale edilmiş olanlarının bedellerinin kendi iltizam bedellerinden düşülmesi yolundaki inhasına cevaben gönderilen ferman.
57-	Bir müslim ile gayrimüslim arasındaki alacak davası.
58-	Ebu Tahir Kazası ahalisinden Hüseyin Yusuf'un oğullarının vasisi ile Tağnikzade Ağça'nın arasındaki arazi davası.
59-	Bar uşağı ahalilerinin yanlışlıkla kaydedildikleri Herdi aşiretinin verdiği tekalifin, kaydın düzeltilip Aluçlu aşireti nüfusuna kaydedilmesinden dolayı daha önce verdikleri Herdi aşiretinin yükümlülüklerinden muaf tutulmaları hakkında ilam.
60-	1254 (1838) senesinde Harput'ta geçerli olacak olak narh.
61-	Asakir-i Mansure için sade yağ vermeyi taahhüd eden Hüseyin'in senedi.
62-	Asakir-i Mansureye sade yağ vermeyi taahhüd eden diğer dört satıcının senedi.
63-	Harput Kadısı A'mâ b. Mesud'un 1252 senesi Ramazanı gurresinde (3 Şubat 1832) Numan Nafî Efendi'yi naib olarak atadığına dair.
64-	Harput'ta 1833 senesinde arpa ve buğday'a verilen narh.
65-	Vali Mehmet Reşid Paşa'nın maiyyetinde bulunan Kavas Ahmed'in terekesi.
66-	Sivas, Rakka ve Diyarbakır Eyaletleriyle Maden-i Hümayun emanetinin Hafız Paşa'ya vezirlik rütbesiyle yeniden tevcih edilmesine dair ferman.
67-	Maden-i Hümayunda sarraflık hizmetinde iken takdire şayan hizmetlerinden dolayı Kasbar ve oğullarına verilen muafiyet beratı.
68-	Harput'a bağlı Zeyve köyündeki Şeyh Musa zaviyesine mütevelli ve zaviyedar atanması hakkında.
69-	Atmalu aşiretinden bazı kişilerin Reşid Paşanın hazinesine borçları olduklarına dair hüccet.
70-	Malikane mutasarrıflarının uhdelerinde olan mukataatların mal ve kalemiyelerini kaydolundukları mahallere her sene yerli yerinde ödemeleri ve ödemedikleri takdirde mukataalarının ellerinden alınacağına dair mektup.

71-	Alaca Mescid müezzinliğinin Müftü Ömer Efendiye tevcih edildiğinin beratı.
72-	Uluabad ve Kuzabad nahiyelerine bağlı olan Kürdemlik, Mecnun Pınarı,Sarıyakub mezralarına mutasarrıf olan Mehmet ve ortaklarının halkdan haddinden fazla öşr almalarının önlenmesi hakkında emr-i ali.
73-	Yukarıda adı geçen köylerin ve mezraların vermekle yükümlü oldukları öşür mikdarları.
74-	Harput'ta bazı karye sakinlerinden sipahilerinin kendilerine daha önce verilen muafiyetin zıddına aldıkları fazla verginin önlenmesi hakkında buyuruldu.
75-	Sarıyakub köylülerinin kendilerinden fazla öşür alan sipahilerinin bu davranışının önlenmesini istemeleri hakkında arz-ı halleri.
76-	Harput ayanı Süleyman Beğin hizmetinde görülen yararlığından dolayı uhdesine Herdi, Zeyve, Parçikan nahiyelerinin umurunun da eklenmesi hakkında buyuruldu.
77-	1251 (1835) senesine ait zecriyye rüsumunun dikkatli ve zamanında toplanıp zenciriye sandığına teslim edilmesi için gönderilen ferman.
78-	Yine 1835 senesi zecriye rüsumu ile ilgili diğer bir ferman.
79-	Çötelizade firari Hacı Ömer Ağa'nın tımar ve arazi gelirlerinin zabtedilmesi için gönderilen buyuruldu.
80-	Perçenç karyesi ahalilerinden El-hac Emin Efendinin vakıf hüccetinin tescili.
81-	Kesrik karyesindeki menzilhanede bulunan bir katırın ölmesi üzerine değerinin karşılığı olarak parasının ödendiği.
82-	Görevinde suistimali görülen eski Maden-i Hümayun emini ve Diyarbakır Valisi Çötelizade İshak Beğ ve kayınvalidesinin suçsuz olduklarının anlaşılması üzerine müsadere edilen mal ve mülklerinin iadesine dair emr-i şerif.
83-	Osmanlı ve Avrupalı tüccarların uymak zorunda oldukları bazı kuralları belirleyen ferman.
84-	Vali Reşid Paşa'nın eski silahdarı Reşid Ağa'nın terekesi.
85-	Harput'ta vefat eden Ahmed Zaim Ağa'nın muhallefatıyla ilgili Harput kadısı Ömer Na'imi Efendiye Anadolu Beylerbeği Mehmet Latif tarafından gönderilen pusula
86-	Harput mahkemesine kardeşleri ile beraber müracaat ederek babalarından kalan malları vakfettiklerine dair hüccet.
87-	Harput'a bağlı bazı köylerden mübayaa olunacak arpa ve buğday miktarları.
88-	1251 (1835) senesinde Asakir-i Mansure için Parçikan nahiyesinden toplanması gereken kömür miktarını bildiren belge.
89-	1251 (1835) senesinde Asakir-i Mansure için Herdi nahiyesinden toplanması gereken kömür miktarını bildiren belge.
90-	Osmanlı ülkesinde tebadın haddinden fazla vergi alınmamasına dair ferman.
91-	1251 (1835) senesinde Asakir-i Mansure için Elvişli nahiyesinden toplanması gereken kömür miktarını bildiren belge.
92-	83. belgenin devamı.

93-	Harput zımmilerinden olup beratlı tüccar statüsüne geçirilen Mardos ve iki hizmetkarının sahip oldukları haklar ve statü dışı vergilerle rencide edilmemeleri hakkında ferman-ı ali.
94-	Harput zımmilerinden Mardos'a müstemin tüccar olarak berat verildiğine ve adı geçen kişinin rencide edilmemesi hakkında ferman-ı ali.
95-	Harput Ağa mahallesinde sakin Cofcofzade Hacı Ömer Beğ'in 1243 yılında (1827) hacdan dönerken habeşli bir köle aldığına dair hüccet.
96-	Malaz sancağındaki yirmidört aded tımar ve zeamet mutasarrıflarının geçmiş senelere mahsup cebelu bedeliyelerinin tahsil edilmesi hakkında Sivas Valisi ve Maden-i Hümayun eminine gönderilen emr-i şerif.
97-	Malatya sancağındaki yirmiyedi aded tımar ve zeamet mutasarrıflarının 1250 (1834) senesine ait cebelu bedeliyelerinin tahsil edilmesi hakkında Sivas Valisi ve Maden-i Hümayun eminine gönderilen emr-i şerif.
98-	Harput'a bağlı bazı köylerden mübaya'a olunacak buğday ve arpa miktarlarını bildirir defter.
99-	Asakir-i Mansure için mübaya'a olunan buğday ve arpadan mültezim hissesine düşen miktarı gösteren defter.
100-	Harput ayanı Süleyman Beğ'in uhdesinde bulunan menzil işlerinin muhasebesinin keyfiyetine dair.
101-	Harput'un Zahiriye Mahallesinden Tasalızade Mahmud Ağa'nın Ahmed adlı kişiden alacağı olup, borçluya babası ve oğlunun kefil olduğuna dair hüccet.
102-	Harput sakinlerinden Ali'nin Hafız Mehmet'e 1500 kuruş borcu olduğuna dair.
103-	Gerek Osmanlı gerekse yabancı devletlerin altın paralarının kararlaştırılmış değerlerini açıklayan muharrem 1252 (Nisan 1836) tarihli emr-i ali.
104-	1251 (1835) senesine mahsuben Harput esnafına isabet eden kirahane masraf defteri.
105-	1252 (1836) senesine mahsuben bâ- ferman-ı ali Harput şehir esnafına isabet eden kömür bedeliyesinin tevzii defteri.
106-	1252 (1836) senesine mahsuben Harput Kazasına isabet eden avarız bedelinin tevzii defteri.
107-	Darphane-i amirede kat' olunan memduhiye altınlarının kalpazanlar tarafından sahtesinin imal edildiğini bunun için dikkatli olunmasının bildirir ferman.
108-	Kesrikli Tavo'nun ölümü üzerine eşyalarının Bogos tarafından mahkemeye getirildiği hakkında.
109-	Harput Kalesi dizdarı Bekir b. İbrahim'e ekmekçibaşının oğlu Mustafa'nın kefil olduğuna dair hüccet.
110-	Harput'a tabii Ekrüz karyesinin arazilerinin ölçümü defteri.
111-	Diyarbakır maliye nazırı Mehmet Faik Efendi'nin maiyyetinde çalışan Halet Efendinin terekesi.

112-	Harput'a tabi karyelerin ağa ve beğlerinden alınacak arpa ve buğday miktarını belirten defter.
113-	Harput'a tabi karyelerden toplanması gereken saman miktarının köyleri göre tevzii defteri.
114-	Harput'a tabii karyelerden mübayaa olunacak buğdayın taksimi defteri.
115-	Keban ve Ergani maden ustalarının darphane görevlilerinden birinin de bulunduğu bir mecliste, evvelce taahhüd etmiş oldukları miktarda cevher üretimini, daha önce sadır olan hatalarını düzelterek yeniden sağlayacaklarına dair Harput mahkemesinin ilamı.
116-	Harput hanedanından Çötelizade Ahmed Ağa'nın vefatı sebebiyle muhallefatı-nın hazine-i amire için zabt ve tahririnin yapılması için Maden-i Hümayun emini ve Harput Naibine gönderilen emr-i şerif.
117-	Koçkal'a karyesinden 1836 senesinde tahrir olunan arazi, emlak, bahçe ve menzilleri ile bağlarının ölçüm miktarlarını bildiren belge.
118-	Osmanlı ve Avrupalı tüccarların uyması gereken bazı kuralları ve gerekli mevzuat ile gümrük tarifelerini belirleyen emr-i şerif.
119-	1252 (1836) senesinde Harput'ta bakkal esnafına verilen narh.
120-	İmdad-ı hazeriyye vergisinin Harput'un köylerine tevzii defteri.
121-	Vertetil karyesinin mübayaa vergileri üzerinde anlaşmazlıklar çıkmış, köylülerin vergilerini üzerlerinde mevcut olan mallar gereği vermeleri kanu-nen mecbur olduğundan bütün arazi, emlak, ev ve bağlarının vergilendirile-bilmesi için yeniden düzenlenen defter.
122-	Topçu süvari askerlerinden İbrahim'in vefat ettiğine dair.
123-	Kime ait olduğu belli olmamasına rağmen muhtemelen Vali Reşid Paşa'nın terekesinin devamı.
124-	Eski Maden-i Hümayun emini olan İshak Beğ ile kayınvalidesinin Der-saadete gönderilen defterleri neticesinde külliyetli miktarda Der-saadetteki sarrafa borçlandığı anlaşılmış bu bakımdan borcun tahsili için adı geçen defterler haricindeki mallarının listesinin istendiğine dair ferman.
125-	Hırhikli Hacı Ömer Ağanın vefatından sonra terekesinin varisleri arasında taksim edildiğine dair.
126-	1250 (1835) senesine mahsuben Harput Kazası mesarif salyanesindenşehir esnafına isabet eden vergi miktarını bildiren defter.
127-	Harput'ta Van ocaklığı karyelerinden olan Zeyvede bulunan Şeyh Musa Herdi vakfının idaresinin Şeyh Osman b. esseyyid Mehmet'e verilmesi hakkında arz
128-	Hısn-ı Mansur Kazası ileri gelenlerinin kazanın eski mütesellimi hakkında, kendilerinden hakkı olmadığı halde fazla cerayim aldığını ileri sürerek açtıkları davada mütesellimin haklı çıktığına dair ilamı.
129-	Hüseynikli Topal'ın oğlu Abdullah'ın ölümüüyle tenfizine Hüseynik ağası Veli Ağa'nın vasi nasbolunmasına dair ilam.

130-	Asakir-i Mansurenin masrafı oldukça fazla olduğundan halka vergi tahmil edilmiş ve ve bu verginin ödenmesinin ahali için kolay olması nedeniyle iki taksitte alınması hususunu ihtiva eden ferman.
131-	1256 (1840) senesine mahsuben Harput Kazasının muteber olan bindesinin beyanı.
132-	Perçenç karyesi sakinlerinin bağ ve bahçelerinin yeniden ölçülmesi ve bu ölçüye göre vergilendirilmelerini istemeleri neticesinde yapılan ölçümün neticesini bildiren defter.
133-	Harputlu Ahmed Beğ'in ölümü üzerine terekesi yazıldığı ve borcu çok olduğu için de alacaklılarına eşit olarak taksim edilmesinin uygun olacağına dair ilam.
134-	Harput'a tabi karyelerin bindelerinin belirtildiği belge.
135-	Harput naibi Mehmet Nuri Efendinin bu sicil hakkında düşmüş olduğu not.
136-	Tedavüldeki çeşitli paraların fiyatlarını belirten 1249 (1833) tarihli emr-i ali.
137-	1251 senesinde (1835)bedel-i nüzul ve avarız salyanesinden şehir esnafına isabet eden vergi miktarları.
138-	Eski Maden-i Hümayun emini İshak Beğ'in yolsuzluk yapmış olduğu gerekçesiyle mal ve mülkünün dikkatlice sayılarak bir deftere yazılıp, gönderilmesi için Harput naibine buyruldu.
139-	1251 (1835) senesine mahsuben Harput esnafına kömür bedeliyesinden isabet eden miktarın taksiminin defteri.
140-	1251 (1835) senesine mahsuben Harput esnafına menzil salyanesinden isabet eden miktarın taksimi defteri.
141-	Harput'ta Ağa Camii Mahallesi sakinlerinden Attar oğlu Hacı Ahmed'in, karısı ve evini terkederek gitmesi üzerine günde iki kuruş nafaka ödemesi gerektiğine dair ilam.
142-	Kolağası Veli Ağa'nın ölmesi üzerine 2272 kuruş nakit parasının varisi Esma'ya verilmesine dair hüccet.
143-	1834 yılında Harput esnafına isabet eden tahsildariyye, katibiyye ve muhzıriyye miktarının belirtildiği defter.
144-	1252 (1835) senesinden itibaren bir yıllığına Kışlâ-yı Hümayunun damlarının küre, loğlama ve diğer işleri için işçi alındığına dair.
145-	Harput menzilhanesinde bulunan hayvanların telef ve helak olmasından dolayı kazaya, sermaye olmak üzere 80.909 kuruşun karyelere göre taksimi defteri.
146-	Eflak Voyvodalığıyla, gerek kara gerek deniz yoluyla yapılan ticari alışverişlerde geçerli olan gümrük tarifesini ve uyulması gereken diğer kuralları bildiren ferman.
147-	Asakir-i Mansure için bir kasap temin edilip gönderilmesi hususunda yazılan buyuruldu.
148-	Asakir-i Mansure için gerekli olan kasap ihtiyacının Harput naibi ve ayanı tarafından temin edildiğine dair.

149-	Gölcük Nahiyesine tabi olan üç köyün ödedikleri yıllık öşürlerinin oranında meydana gelen yanlışlığın düzeltilmesi ve gerçek miktarın ne olması gerektiğini bildiren ferman.
150-	1252 (1836) senesinde buğday rayicinin 50 kuruş, ekmek rayicinin de 33 para 1 akça olduğuna dair verilen narh.
151-	1250 (1834) senesine mahsuben madencilerin günlük yemekleri için Harput'a tabi köylerden satın alınması gereken buğday ve arpanın miktarını bildiren defter.
152-	Harput Kazasındaki bağ, bahçe, arazi, mahzen ve değirmenlerden ihtisap rüsumu alınmamasına dair emr-i ali.
153-	Harput Kazası ahalisinin müteveffa Reşit Paşa zamanında sattıkları zahirenin bedeli 600.000 kuruş olmağla beraber henüz ellerine geçmemiş olduğundan dolayı bu miktarın ahaliye ödenmesi için yazılan emr-i ali.
154-	Harput Meydan mahallesi sakinlerinden Mehmed . Hacı Abid'in Mirahor Arnavut Mustafaya 800 kuruş borcu olduğuna dair hüccet.
155-	Tedavülde olan altın paraların fiyat ve ayarlarıyla ilgili ferman.
156-	Harput'ta Karasofu mahallesi sakinlerinden Mehmet'in kendi evini İbrahim Efendiye 500 kuruş karşılığında sattığına dair hüccet.
157-	Harput'a bağlı Zenteriç köyünde Halil ile Ümmühan arasındaki teğek bağı anlaşmazlığının Ümmühan lehine sonuçlandığına dair hüccet.
158-	1254 (1838) yılında Harput Kazasında geçerli olmak üzere esnafa verilen narh.
159-	Çeşitli şahısların mer'alarının ölçümleriyle ilgili belge.
160-	Asakir-i Mansurenin ihtiyacından dolayı Harput'tan alınacak olan katır sayısını ve bu sayının köylere göre taksim edilmesini belirten buyuruldu.
161-	Asakir-i Mansurenin Selim Paşa livasında kullanılan iki katırın satıldığına dair.
162-	1254 (1838) senesinde Harput idarecilerine gönderilen buyurulduda istenen katırların köylere taksimi defteri.
163-	Çeşitli altın ve beyaz akça fiyatlarını bildiren ferman.
164-	Samsad Kazasında vefat eden Ahmet Ağanın terekesi.
165-	1254 (1838) senesi Rûz-ı Hızır tevziinde Harput'a isabet eden müfredata dair.
166-	Palulu Ahmet Ağa'nın alacak verecek davasıyla ilgili ilamın merkeze gönderilen sureti.
167-	Kahtalı İbiş Beğ adlı kişi Kahta'da bazı toplulukları kışkırtarak fesat ve huzursuzluk çıkarması neticesinde ailesiyle birlikte Harput'a sürgün edildiğine dair buyuruldu.
168-	Harput Kazası mukayyidi Abid Ağa'nın yerine Hacı Osman Efendinin atanmasına dair Harput Naibine gönderilen buyuruldu.
169-	Harput mukayyidliğinde suistimali görülen Abid Beğin yerine tayin edilen Hacı Osman Efendi'nin maaşı ve yerine getirmesi gereken görevlerinin belirtildiği berat.
170-	Ordu-yı Mansure Malatya'ya gideceği için Harput Kaymakamının da Malatya'ya gelmesi gerektiğinden, boş kalacak olan Harput Kaymakamlığına vekaleten Çötelizade İshak Ağanın tayin edildiğine dair Reşid Paşa'nın buyuruldusu

171-	Kesrik köyünde vefat eden Mustafa Ağa'nın nakit parasının kaymakam vekili İshak Beğ'e teslim edildiğine dair ilam.
172-	Han İbrahimşah köyü ahalisinin arazileri üzerine anlaşmazlığa düşmeleri sebebiyle yeniden yapılan ölçümün neticesinin belirtildiği defter.
173-	Ethem isimli şahsın terekesi.
174-	Pekinikli Osman'ın terekesinin vasisine teslim edildiğine dair.
175-	Palu Kazası ümeralarından müteveffa İsmail Beğ'in tasarrufunda bulunan bazı köylerin, subayları Tahir ve Çemşid Beğlere verilmesi hususunda sened-i ilam.
176-	Harput Kazasının bir kile buğdayının 54 kıyye (69.228 kg.), bir kile arpasının da 42 kıyye (53.844 kg.) olduğuna dair emr-i ali.
177-	Mehmet Reşit Paşa'nın terekesinin devamı.
178-	Asakir-i Mansure ordusunun ihtiyacı olan çeşitli giyim eşyaları için Maden-i Hümayun Kazalarına taksim edilen buyuruldu sureti.
179-	Harput Kazası nalbantları, müteveffa Reşit Paşanın vefatından önce Mirahorunun kendilerinden 3900 kuruşluk nal aldığını, ancak parasını tahsil edemediklerini, mahkemede anlattıktan sonra haklı görülerek bu paranın Reşit Paşanın muhallefatından karşılanarak kendilerine verilmesi gerektiğinine dair Harput naibinin ilamı.
180-	Harput Kazası palancı esnafı, Reşit Paşanın vefatından önce Mirahorunun kendilerinden 400 kuruşluk mal aldığını, ancak parasını tahsil edemediklerini, mahkemede anlattıktan sonra haklı görülerek bu paranın Reşit Paşanın muhallefatından karşılanarak kendilerine verilmesi gerektiğinine dair Harput naibinin ilamı.
181-	Harput Kazası semerci esnafı, Reşit Paşanın vefatından önce Mirahorunun kendilerinden 2112 kuruşluk mal aldığını, paralarını ise halen tahsil edemediklerini, mahkemede anlattıktan sonra haklı görülerek bu paranın Reşit Paşanın muhallefatından karşılanarak kendilerine verilmesi gerektiğinine dair Harput naibinin ilamı
182-	1252 senesinde (1836) tarihinde kaymakam buyuruldusuyla Harputtan toplanan zahirenin tevzii defteri.
183-	Hanköylü Ayşe'nin terekesi.
184-	Harzade Mustafa Ağanın çeşitli mezralarda olan arazi ve emlakının hülasa defteri.
185-	Harzade El-hac Mehmet Ağanın çeşitli mezralarda olan arazi ve emlakının hülasa defteri.
186-	Harput Kazasında haftada bir gün pazar kurulması hususunda buyuruldu.
187-	Gölcük karyesinin binde oranlarının değişmesi hususuyla ilgili ilam.
188-	Gölcük karyesi sakinlerinin binde oranlarının yüksek olmasından dolayı perişan olduklarını ve bu oranın düşürülmesi hususunda yazdıkları arzuhal.
189-	Mehmet Reşit Paşa Diyarbakır'a gittiğinden dolayı yerine kethüdası İsmail Beği vekil bıraktığına dair buyuruldusu.

190-	Hoğu karyesinden Hamide Hanımın terekesi.
191-	Helezür karyesinden Ahmet Efendi'nin tarlalarından salyane alınmaması hususunda buyuruldu.
192-	Helezür karyesinden Ahmet Efendi'nin tarlalarından salyane alınmaması isteğini belirten arz-ı hali.
193-	Nefer Osman'ın otuzbir gün izinli sayıldığına dair tezkere sureti.
194-	Hanköylü Hacı Hüseyin'in varisleri ve Avsiyalı Ahmet arasındaki alacak verecek davasına ait ilam.
195-	Ebu Tahir karyesi ahalilerinden Ahmet ve Hasan Ağa arasındaki tarla anlaşmazlığının sonucuna dair ilam.
196-	Holpenk karyesinde bulunan bir çeşmenin suyunun anlaşmazlığa düşen taraflar arasında eşit şekilde kullandırılmasına dair ilam.
197-	Şemişli karyesi ahalisinin verecekleri vergi miktarının oranına dair buyuruldu.
198-	Şemişli karyesi ahalilerinin vergilerinin ağır olduğu ve binde oranının düşürülmesi isteğini belirten Reşit Paşa'ya yazılmış buyuruldu.
199-	Monlakendi köylüleri salyaneleri üzerinde anlaşamadıkları için kendi istekleri üzerine yapılan arazilerinin ölçümünü gösterir defter.
200-	Harput Kadısına gönderilen fermanda Osmanlı Devletinin çeşitli yerlerinde bulunan kiliselerin idaresi için İstanbul patriği tarafından iki veya üç papaz gönderildiği ve bunlardan tekalif alınmaması belirtilmişken, çeşitli mahallerde bahçe ve bağları ve yetişmiş evlatları olduğu ileri sürülerek bunlardan tekalif alındığı İstanbul patriğinin arzıyla anlaşıldığından bunun önünün alınmasıyla ilgili ferman.
201-	1250 (1834) senesinde geçerli olmak üzere koyun ve sığır etiyle ekmek fiyatlarına verilen narh.
202-	1252 (1836) senesinde geçerli olmak üzere koyun etiyle kuyruk fiyatlarını belirten narh.
203-	Vali Mehmet Reşit Paşa'nın Diyarbakır'a gideceğinden dolayı Harput'ta Kethüdası ismail Beği vekil bıraktığına dair buyuruldusu.
204-	Harputta attarlar Çarşısında bezastan askeri beratıyla dellal olan Muhammed'in ölümünden dolayı beratının Abdullah'a verilmesi.
205-	Eski Maden-i Hümayun emini İshak Beğ ve Kayınvalidesinin çiftlikleri dahilinde olan tarlalarının boş bırakılmaması ve köylülerin tarlalar üzerinde ziraat etmeleri hususunu ihtiva eden buyuruldu.
206-	Harput Kazasında haftada bir gün pazar kurulması iznini ve bu pazarın işleyiş kurallarını belirten ferman.
207-	Harput Kazasında bulunan Şeyhü'l Kainat vakfı idarecisi esseyyid İbrahim'in ölümü üzerine vakıf idaresinin oğullarına verildiğine dair berat.
208-	1249 (1833) senesine mahsus olan mesarif salyanelerinden Harput'a isabet eden miktarın tevzii defteri.
209-	Kuzabad nahiyesine bağlı Seli karyesinde bazı tarlaların öşür mahsülüne mutasarrıf olan İsmail'in ölümü üzerine beratının oğullarına verilmesi hakkında berat.

210-	Kuzabad Nahiyesine bağlı Seli karyesinde dört kıta tarlaya mutasarrıf olmak üzere İsmail b. Mehmed'e verilen berat.
211-	Harput Kazasının Jürnal Memurluğuna 1833 yılında Hafız Beğ'in tayin edildiğine dair buyuruldu.
212-	Eski Maden-i Hümayun emini İshak Paşa ve kayınvalidesinin mal, mülk ve arazilerinin sayımının eksik kalan kısmının da yazılarak Der-saadete gönderildiğine dair.
213-	Eski Maden-i Hümayun emini İshak Paşa ve kayınvalidesinin Der-saadete gönderilmek üzere yazılmış olan özel eşyalarının listesinin sureti.
214-	Taşralara hukuki davaların faslı için gönderilen bazı görevlilerin hak ettiklerinden fazla para aldıkları ve bu durumun önlenmesi için yayımlanın ferman.
215-	Osmanlı Ülkesinde Asakir-i Mansure Hazinesi terefından zabt ve idare olunmasına karar verilen cizyenin üç katagoride toplanağını (ala: 60 ; evsat: 30; edna: 15 kuruş olmak üzere) bu bakımdan ehl-i zimmet reayasının cizye evraklarının hak ve adalet ölçüleri içerisinde tertip edilmesi hakkında ferman.
216-	Harput'ta ekmekçi esnafına Ekmekçibaşı nasbedilmesi hakkında.
217-	Seyyid Ağa ve Abdullah Ağa'nın müteahhid oldukları Harput menzilinin bir senelik (1834) masraflarının defteri.
218-	Bazı yerli ve yabancı altın paraların fiyatlarını ve ayarlarını belirten emr-i âlî
219-	Çeşitli altın ve beyaz akça fiyatlarını belirleyen ferman.
220-	Bu belge sayfa yırtık olduğu için okunamamıştır.